

Ўзбекистон Республикаси Тоғ-кон саноати ва геология вазирлиги

«МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИ ТЎҒРИСИДА»ГИ ҚОНУН

(Қонун расман 06.12.2024 й. санасида кучга киради.)

ТОШКЕНТ-2024 й.

Қонуннинг мақсади ва амал қилиш соҳаси

Ушбу Қонуннинг мақсади манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солишдан иборат.

Ушбу Қонуннинг амал қилиши давлат органларига ва маҳаллий давлат ҳокимияти органларига, давлат муассасаларига, давлат унитар корхоналарига, давлат мақсадли жамғармаларига, шунингдек устав фондида (устав капиталида) давлат улуши 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган акциядорлик жамиятларига (бундан буён матнда давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар деб юритилади) нисбатан татбиқ этилади.

Ушбу Қонуннинг амал қилиши:

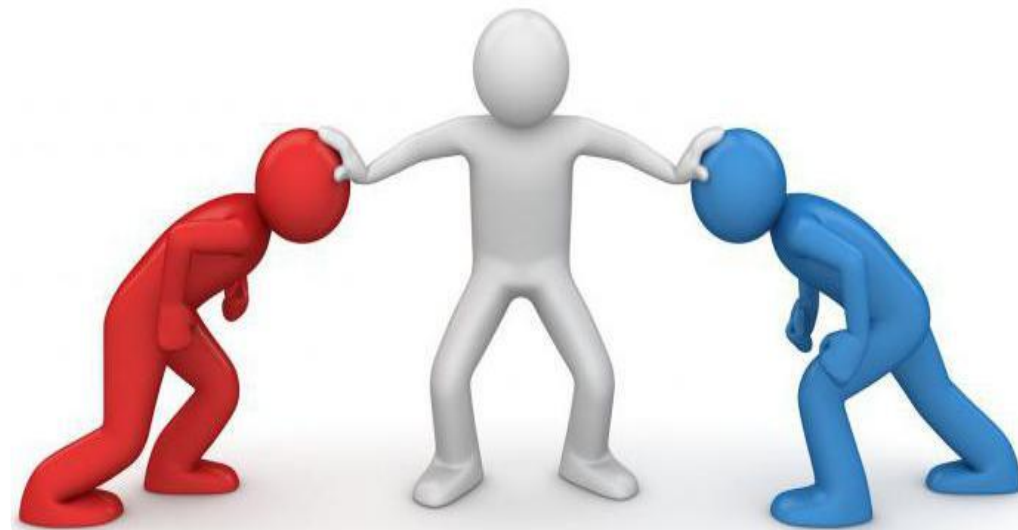
ўз устав фондида (устав капиталида) давлат органларининг ёки бошқа ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахсларга нисбатан;

ўз устав фондида (устав капиталида) ушбу модда учинчи қисмининг иккинчи хатбошида кўрсатилган ташкилотларнинг улуши жами 50 фоиз миқдорда ва ундан ортиқ бўлган юридик шахсларга нисбатан фақат уларнинг давлат харидлари соҳасидаги муносабатларига татбиқ этилади.

Қонуннинг 1-моддаси

Давлат хизматчилари мансаб ёки хизмат мажбуриятларини бажариш вақтида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги керак.

Манфаатлар тўқнашуви деганда, шахсий (бевосита ёки билвосита) манфаатдорлик шахсининг мансаб ёки хизмат мажбуриятларини лозим даражада бажаришига таъсир кўрсатаётган ёхуд таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ҳамда шахсий манфаатдорлик билан фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ёки давлатнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари ўртасида қарама-қаршилик юзага келаётган ёки юзага келиши мумкин бўлган вазият тушунилади.

(Ўзбекистон Республикасининг “Коррупцига қарши курашиш тўғрисида” ва “Манфаатлар тўқнашуви тўғрисида”ги Қонунларнинг 3-моддаси)

Манфаатлар туқнашувининг келиб чиқишининг асосий сабаблари:

- **ходимнинг шахсий манфаатлари** (давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими ёхуд у билан алоқадор шахслар ушбу ходим томонидан бевосита ёки билвосита қарор қабул қилиниши ёки ходимнинг ушбу жараёнда бошқача тарзда иштирок этиши натижасида олиши мумкин бўлган ҳар қандай наф ёки афзаллик);
- **ходимнинг яқин қариндошлари манфаатлари** (ота-оналар, ака-укалар, опа-сингиллар, ўғиллар, қизлар, эр-хотинлар, шунингдек эр-хотинларнинг ота-оналари, ака-укалари, опа-сингиллари ва фарзандлари).

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИ КЎРИНИШЛАРИ

уруғ-аймоқчилик

маҳаллийчилик

непотизм (таниш-билишчилик)

шафелик (ҳомийлик)

фаворитизм
(раҳнамолик)

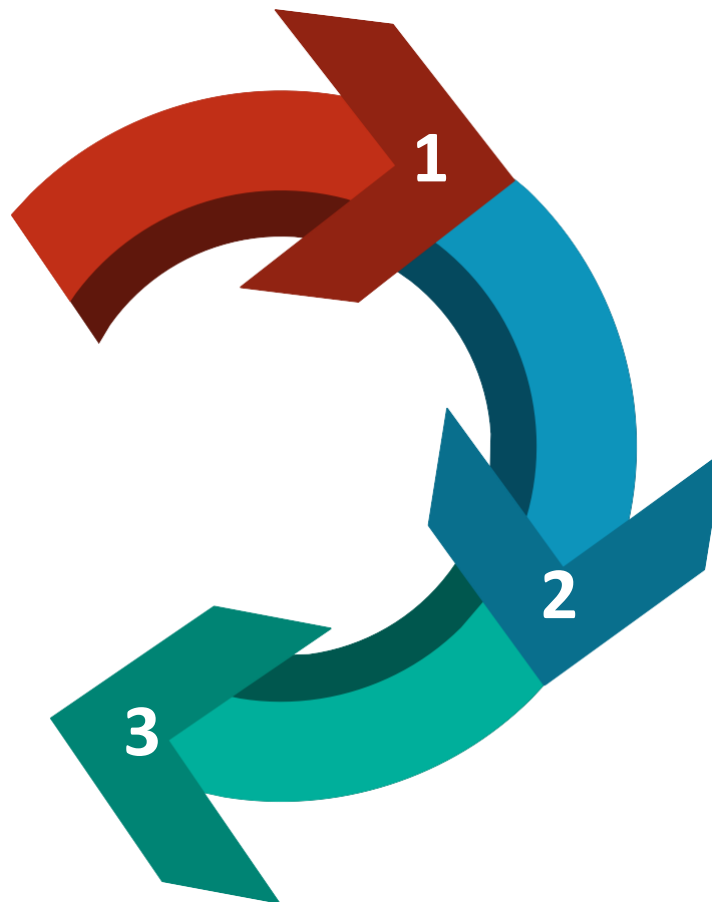
**Манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ
муносабатларни тартибга солишнинг асосий
принциплари қуйидагилардан иборат:**

- **қонунийлик;**
- **фуқароларнинг, ташкилотларнинг, жамиятнинг ва давлатнинг қонуний манфаатлари устуворлиги;**
- **очиқлик ва шаффофлик;**
- **холислик;**
- **коррупцияга нисбатан муросасизлик.**

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимига алоқадор шахслар

давлат органи ёки бошқа
ташкилот ходимининг яқин
қариндошлари

давлат органининг ёки бошқа
ташкилотнинг ходими ёхуд унинг яқин
қариндошлари қайси юридик шахсда
бошқарув органининг раҳбари ёки
аъзоси бўлса, ўша юридик шахс

давлат органининг ёки
бошқа ташкилотнинг
ходими ва (ёки) унинг яқин
қариндошлари қайси
юридик шахснинг устав
фонди (устав капитали)
акцияларига ёки
улушларига эгалик қилса,
ўша юридик шахс

Қонуннинг 5-моддаси

Давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш чоғидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Давлат органи ёки
бошқа ташкилот
ходими манфаатлар
тўқнашуви билан
боғлиқ
муносабатларни
тартибга солиш
чоғида:

1

махсус бўлинмага маслаҳат сўраб мурожаат этиш;

2

эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияда кўрсатилиши керак бўлган маълумотлардан ташқари қўшимча маълумотларни электрон ёки ёзма шаклда тақдим этиш ҳуқуқига эга.

Давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш чоғидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Давлат
органининг ёки
бошқа ташкилот
ходимининг
мажбуриятлари:

1

ўз лавозим мажбуриятларини ёки хизмат ваколатларини виждонан бажариши ва уларнинг бажарилишига таъсир кўрсатадиган ёки таъсир кўрсатиши мумкин бўлган ўз шахсий манфаатлари билан боғлиқ ҳар қандай ҳаракатлардан ўзини тийиши;

2

лавозим мажбуриятларини ёки хизмат ваколатларини бажариш чоғида манфаатлар тўқнашувига олиб келадиган ёки олиб келиши мумкин бўлган шахсий манфаатдорликка йўл қўймаслиги;

3

мавжуд манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда, ўз иш юритувидаги ҳужжатлар бўйича қарор қабул қилингунига қадар ўзининг бевосита раҳбарини (ташкилот раҳбари — юқори турувчи раҳбарни) ёки махсус бўлинмани хабардор қилиши;

4

ўзининг бевосита бўйсунувидаги ходимларни ёки бошқа ходимларни бевосита ёки билвосита ўзининг шахсий манфаатларини кўзловчи ҳаракатларга (ҳаракатсизликка) мажбурламаслиги;

Давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш чоғидаги ҳуқуқ ва мажбуриятлари

Давлат
органининг ёки
бошқа ташкилот
ходимининг
мажбуриятлари:

5

ўзи меҳнат (хизмат) фаолиятини амалга ошираётган давлат органи ёки бошқа ташкилот назорати остидаги ташкилотдан ёки унинг таркибий бўлинмасидан ишга қабул қилиш тўғрисида таклифлар келиб тушганлиги ҳолати ҳақида бир иш куни ичида хабар бериши;

6

бошқа ходимларга нисбатан ўзига маълум бўлган манфаатлар тўқнашуви ҳоллари тўғрисида хабар бериши;

7

эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш мақсадида махсус бўлинманинг сўровига кўра маълумотлар тақдим этиши шарт.

8

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими қонунчиликка мувофиқ бошқа ҳуқуқларга эга бўлиши ва унинг зиммасида бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

2-боб. Манфаатлар
тўқнашуви билан
боғлиқ
муносабатларни
давлат томонидан
тартибга солиш

Ўзбекистон Республикасининг **Коррупцияга қарши курашиш агентлиги** манфаатлар тўқнашуви билан боғлиқ муносабатларни тартибга солиш соҳасидаги **махсус ваколатли давлат органидир**

Давлат органи ёки бошқа ташкилот ходими томонидан ушбу Қонун талабларига риоя этилиши устидан назорат ушбу давлат органида ёки бошқа ташкилотда тузилган **одоб-ахлоқ комиссияси** томонидан амалга оширилади

Манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича махсус бўлинма - давлат органларининг ёки бошқа ташкилотларнинг **коррупцияга қарши ички назорат бўлинмалари** (ва) ёки **кадрлар бўлинмаларидир**

Манфаатлар тўқнашуви бошқариш “Давлат органлари ва ташкилотлари, уларнинг ҳудудий ва таркибий бўлинмаларида манфаатлар тўқнашувини бошқариш бўйича Низоми”да белгиланган чора-тадбирлар асосида амалга оширилади

Низом ташкилотда
манфаатлар
тўқнашувини аниқлаш,
олдини олиш
ва тартибга солиш
тартибини белгилайди

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотни ошкор этиш

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотни ошкор этиш давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими томонидан мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабарнома ҳамда эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисида декларация тақдим этиш орқали амалга оширилади.

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимига алоқадор шахслар томонидан манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотни ошкор этиш уларнинг эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тақдим этиши орқали амалга оширилади.

Мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарнома

Мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарномада қуйидаги маълумотлар кўрсатилиши керак:

мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабар бераётган давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг фамилияси, исми, отасининг исми ва лавозими, шунингдек жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами;

давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг манфаатлар тўқнашуви юзага келаётган яқин қариндошининг фамилияси, исми, отасининг исми, жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (мавжуд бўлган тақдирда) ёхуд давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимига алоқадор шахснинг номи ва солиқ тўловчининг идентификация рақами;

мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборот.

Мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарнома манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича кўрилган чораларни ўз ичига олиши, давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг ва (ёки) унинг бевосита раҳбарининг (айрим ҳолларда, унинг ўринбосарининг) ўз қўли билан қўйилган имзоси ёки электрон рақамли имзоси билан тасдиқланиши керак.

Мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарномани тақдим этиш тартиби

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими қуйидаги ҳолларда мавжуд манфаатлар тўқнашуви ўзига маълум бўлиб қолган пайдан эътиборан бир иш куни ичида мавжуд манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги белгиланган шаклдаги хабарномани тўлдириши ва ўзининг бевосита раҳбарига (ташкилот раҳбарига — юқори турувчи раҳбарга) ёки махсус бўлинмага тақдим этиши шарт, агар:

яқин қариндошлари бевосита ходимнинг бўйсунувидаги ишга қабул қилинган бўлса (давлат фуқаролик хизмати лавозимларининг сиёсий гуруҳига кирувчи лавозимга ишга қабул қилинган ҳоллар бундан мустасно) ёки ходимнинг ишига фуқаролик-ҳуқуқий шартнома асосида ўзига алоқадор шахслар жалб этилган бўлса;

у ўзига алоқадор шахсларга тааллуқли масалалар бўйича қарорлар қабул қилишда иштирок этаётган бўлса;

яқин қариндоши текширув ўтказилаётган объектда (юридик шахсда) текширув йўналиши бўйича масъул мансабдор шахс сифатида ишлаётган бўлса ёки мазкур текширув объекти (юридик шахс) унга алоқадор шахс бўлса;

бошқа ҳар қандай мавжуд манфаатлар тўқнашуви ўзига маълум бўлиб қолса.

Мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги хабарномани кўриб чиқиш тартиби

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг **раҳбар ходими** ҳамда **махсус бўлинманинг раҳбари** манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш учун **масъул** ҳисобланади.

Давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар таркибий бўлинмасининг раҳбари мавжуд манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича ўз ваколатлари доирасида кўрилган чоралар тўғрисида **махсус бўлинмага бир иш куни** ичида ахборот тақдим этиши шарт.

Махсус бўлинма кўрилган чораларнинг етарлилиги (тўғрилиги) тўғрисидаги масалани кўриб чиқиш учун ахборотни **уч иш куни** ичида **одоб-ахлоқ комиссиясига** тақдим этади.

Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларация

Эҳтимолий манфаатлар
тўқнашуви тўғрисидаги
декларацияда қуйидаги
маълумотлар
кўрсатилиши керак:

1

давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг лавозими ҳамда унинг фамилияси, исми, отасининг исми, шунингдек унинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами;

2

давлат органи ёки бошқа ташкилот ходими яқин қариндошларининг фамилияси, исми ва отасининг исми, уларнинг жисмоний шахснинг шахсий идентификация рақами (мавжуд бўлган тақдирда), шунингдек иш жойи ва лавозими;

3

давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими ёки унинг яқин қариндошлари акциядор бўлган акциядорлик жамиятининг расмий номи ва унинг солиқ тўловчининг идентификация рақами;

4

давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг яқин қариндоши муассис (иштирокчи), бошқарув органи аъзоси бўлган юридик шахснинг расмий номи, шунингдек унинг солиқ тўловчининг идентификация рақами.

5

Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларация уни тўлдирган давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг ўз қўли билан қўйилган имзоси ёки электрон рақамли имзоси билан тасдиқланган бўлиши керак.

Эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тақдим этиш тартиби

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими шахсга доир маълумотлари ўзгарган тақдирда, эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тўлдириши ва ҳар йили 15 январдан кечиктирмай махсус бўлинмага тақдим этиши керак.

Давлат органига ёки бошқа ташкилотга ишга қабул қилинаётган номзод, шунингдек бошқа ишга ўтказилган ходим эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги белгиланган шаклдаги декларацияни тўлдириши ва тақдим этиши керак.

Махсус бўлинма:

эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ҳар йилги декларацияни ҳар йили 15 февралгача умумлаштиради ва таҳлил қилади;

эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш бўйича чораларнинг етарлилигини (тўғрилигини) таъминлаш учун ҳар йили 1 мартга қадар одоб-ахлоқ комиссиясига таклиф киритади;

одоб-ахлоқ комиссияси томонидан қабул қилинган хулосага асосан эҳтимолий манфаатлар тўқнашувини тартибга солиш юзасидан чоралар кўриш тўғрисида давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг бевосита раҳбарига ёхуд давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг юқори турувчи раҳбарига таклиф киритади.

Давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимлигига номзод ишга қабул қилинаётганда ёхуд давлат органи ёки бошқа ташкилот ходими бошқа ишга ўтказилаётганда, эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларацияни тақдим этганидан кейин махсус бўлинма ушбу модданинг учинчи қисмида назарда тутилган ишларни беш кунлик муддатда амалга оширади.

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ АНИҚЛАШ

Ходимлар
қўйидаги ҳолатларда
манфаатлар тўқнашуви
юзага келган тақдирда
ўзининг раҳбарини
дарҳол хабардор
қилиши шарт:

ИШГА ҚАБУЛ ҚИЛИНИШИДА (дастлабки тарзда ошкор қилиш - кадрлар бўлимига маълумотнома-объективка, маълумотлар тақдим этиш, ариза тўлдириш)

БОШҚА ЛАВОЗИМГА ЎТКАЗИЛИШИДА (йил давомида - юз берган воқеалар, манфаатлар тўқнашувининг мавжуд ёки мавжуд эмаслиги ҳақида хабар бериш)

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИГА ОЛИБ КЕЛИШИ МУМКИН БЎЛГАН ФАКТ ҲАҚИДА (заруратга кўра-раҳбарга бир иш кун ичида ёзма шаклда “Хабарнома” тақдим этилиши шарт)

Манфаатлар тўқнашувини аниқлаш

Манфаатлар тўқнашувини аниқлаш қуйидаги манбалардан олинган маълумотларни ўрганиш орқали амалга оширилади:

- эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги декларациядан;
- давлат харидлари жараёнида олинган таклифлардан, харид комиссияси мажлисларининг баённомаларидан, тузилган шартномалардан;
- жисмоний ва юридик шахсларнинг давлат органи ёки бошқа ташкилот ходимининг фаолиятидаги мавжуд манфаатлар тўқнашуви ёки эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги мурожаатларидан ёки хабарларидан;
- тижорат ташкилотларининг аффилланган шахслари ва якуний наф олувчилари (бенефициарлари) рўйхатларидан;
- Ўзбекистон Республикаси Ягона интерактив давлат хизматлари порталининг тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш модулидан;
- «ФХДЁ Ягона электрон архиви» ахборот тизимидан;
- «Ягона миллий меҳнат тизими» идоралараро аппарат-дастурий мажмуидан;
- Қимматли қоғозлар марказий депозитарийсидан;
- махсус ваколатли давлат органи томонидан ўтказилган ўрганиш натижалари бўйича киритилган тақдимномадан.

Бешинчи — тўққизинчи хатбошиларида кўрсатилган манбалардан маълумотлар олиш **махсус бўлинма раҳбарининг сўрови** бўйича амалга оширилади.

Ушбу модданинг **биринчи** қисмида назарда тутилган маълумотларни ўрганиш **махсус бўлинма** томонидан амалга оширилади.

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШ УЧУН ТАШКИЛОТ ХОДИМЛАР ҚЎЙИДАГИЛАРНИ ҚИЛИШИ ШАРТ:

фақат ташкилот манфаатларини кўзлаши

ўз хизмат мавқеидан фақат ташкилот манфаатлари йўлида
фойдаланиши

непотизм (таниш-билишчилик), фаворитизм, маҳаллийчилик,
ҳомийлик ва уруғ-аймоқчиликнинг намоён бўлишига қатъий чек
қўйиш

эҳтимол ёки ҳақиқий манфаатлар тўқнашуви ҳақидаги
маълумотларни ўз вақтида ва тўлиқ ошкор қилиши

ўзининг яқин қариндошлари ва алоқадор шахслари тўғрисидаги ва
бошқа маълумотларнинг тўлиқ рўйхатини ҳалол, тўлиқ ва
виждонан ошкор қилиши шарт

МАНФААТЛАР ТЎҚНАШУВИНИ ТАРТИБГА СОЛИШ ЧОРАЛАРИ

бевосита бўйсунадиган
ходимни яқин қариндоши
бўлмаган бошқа шахс
бўйсунувига ўтказиш*

қарор чиқариш жараёнида
қатнашишдан ходимни
четлаштириш

ходимнинг лавозим
мажбуриятлари доирасини
қайта кўриш

ходимни маълумотлар ва
ҳужжатлардан
фойдаланишини чеклаш**

ходимга бериладиган
имтиёзлар бўйича жамоавий
тарзда қарор қабул
қилинишини таъминлаш

ходимни манфаатлар
тўқнашуви билан боғлиқ
бўлмаган лавозимга ўтказиш

Манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотнинг ҳисобини юритиш

Давлат органлари ёки бошқа ташкилотлар Манфаатлар тўқнашувини ҳисобга олиш **реестрини** юритади.

Мавжуд ёки эҳтимолий манфаатлар тўқнашувлари Манфаатлар тўқнашувини ҳисобга олиш реестрига қуйидаги асосларга кўра киритилади:

давлат органларига ёки бошқа ташкилотларга ишга қабул қилишда номзод томонидан тақдим этилган декларация асосида мавжуд манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;

давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими бошқа ишга ўтказилган тақдирда, ўзидаги мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ахборотни хабар қилганда;

давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходими томонидан тақдим этиладиган эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисидаги ҳар йилги декларация асосида мавжуд манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;

мавжуд манфаатлар тўқнашуви тўғрисида хабарнома тақдим этилганда;

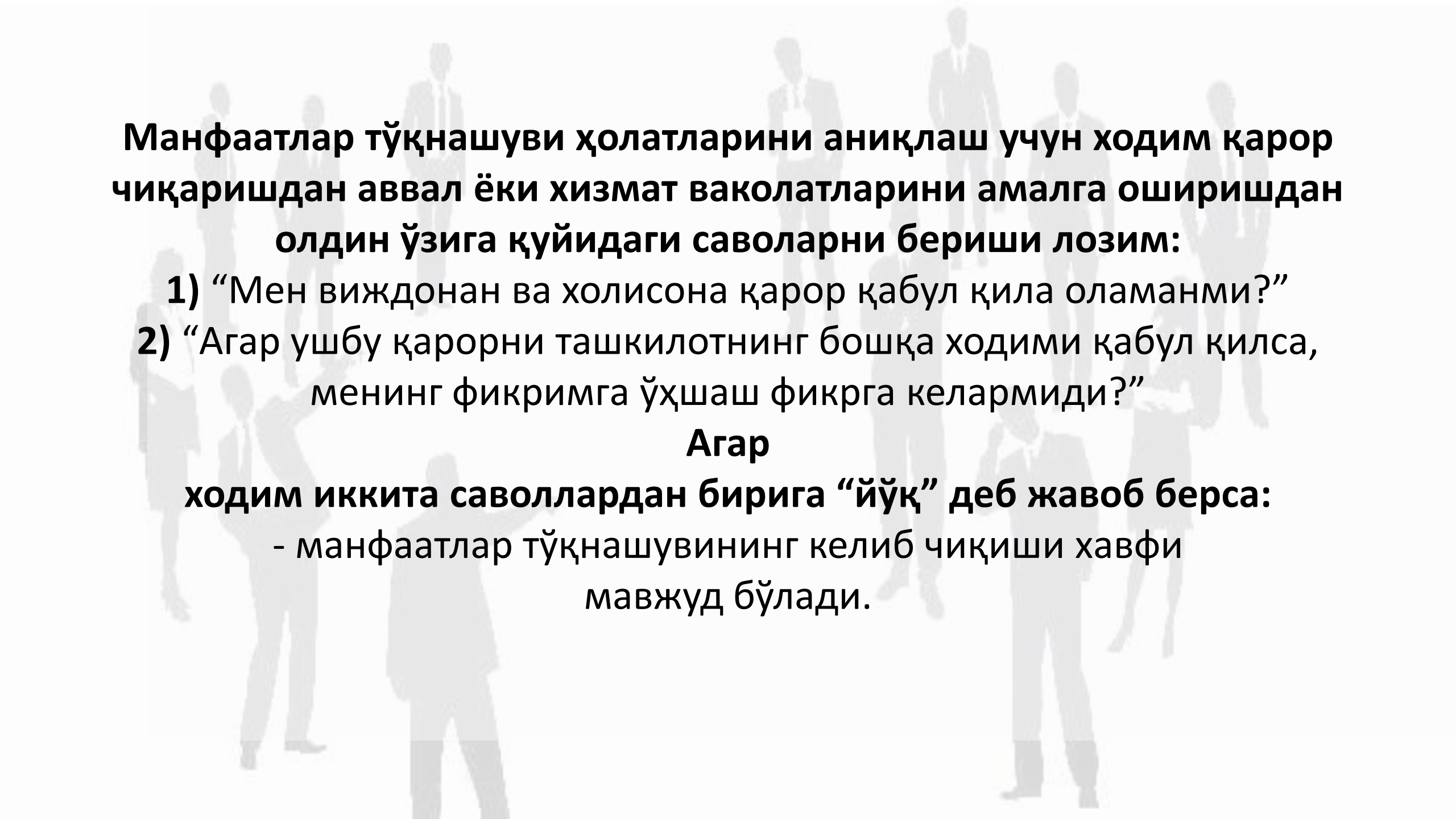
эҳтимолий манфаатлар тўқнашуви тўғрисида декларация тақдим этилганда;

расмий электрон маълумотлар базалари орқали давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимида манфаатлар тўқнашуви аниқланганда;

келиб тушган мурожаатга ёки хабарга асосан давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимида манфаатлар тўқнашуви мавжудлиги тасдиқланганда;

қонунчиликда белгиланган тартибда ўтказиладиган хизмат ҳамда бошқа турдаги текширувлар натижасида давлат органининг ёки бошқа ташкилотнинг ходимида манфаатлар тўқнашуви аниқланганда.

Махсус бўлинма аниқланган манфаатлар тўқнашуви ҳолларининг ҳисоби ўз вақтида ва тўлиқ юритилиши учун жавобгардир.

Манфаатлар тўқнашуви ҳолатларини аниқлаш учун ходим қарор чиқаришдан аввал ёки хизмат ваколатларини амалга оширишдан олдин ўзига қуйидаги саволарни бериши лозим:

- 1) “Мен виждонан ва холисона қарор қабул қила оламанми?”**
- 2) “Агар ушбу қарорни ташкилотнинг бошқа ходими қабул қилса, менинг фикримга ўхшаш фикрга келармиди?”**

Агар
ходим иккита саволлардан бирига “йўқ” деб жавоб берса:
- манфаатлар тўқнашувининг келиб чиқиши хавфи
мавжуд бўлади.

ЭЪТИБОРИНГИЗ УЧУН РАҲМАТ !

